

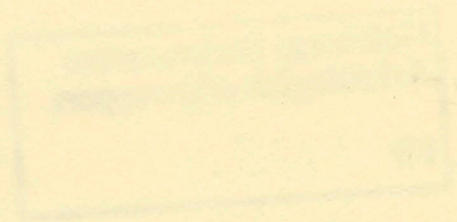
Göteborg
Rödbo 52,53
Maggered
Bopl stå/f rom jäå

INV.NR 49603

**Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport**

Nr 1983:1

Ark. Ark. Gbg. Kom.

RÖDBO 52 OCH 53, MAGGERED

Plats för gravfynd och fyndplats för slagen flinta.

Provundersökning av ett eventuellt gravfält och av fyndplats för slagen flinta. Provtagning också i kringliggande områden på gårdarna Maggered och Lunna inför eventuell exploatering. Undersökningen av det eventuella gravfältet gav negativt resultat. Däremot fann man spår av bosättningar från både järn- och stenålder.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Läge: Maggered 1³ och Lunna 1³, Rödbo, Göteborg.

Grävningssorsak: Planerat lekland eller ev koloniområde.

Grävningstid: 3-14 oktober 1983

Antal timmar i fält: 1000 timmar (arkeologer och studenter)

Undersökt område: Inom det ca 120.000 m² stora området upptogs sammanlagt 98 provgropar (24,5 m²), 1 meterruta och 6,5 m² provschakt. Ca 150 m² maskinavbanades.

Grävningssledare: Peter Jankavs och Birgitta Carlbom, Göteborgs universitet. Dessutom medverkade Gundela Lindman, Lisbet Bengtsson och ytterligare 19 studenter vid institutionen för arkeologi, Göteborgs universitet. Utgrävningen var en del i studenternas utbildning.

Topografisk beskrivning

Området ligger i Rödbo sn på norra Hisingen. Det ligger i en Ö-V dalgång som sluttar ned mot Nordre älv i väster. Dalgången begränsas i norr, öster och söder av delvis skogklädda bergshöjder. Själva dalgången är till största delen uppodlad. Undersökningsområdet ligger på gårdarna Lunnas och Maggereds ägor. Mellan de kringliggande bergshöjderna finns mindre, inskjutande dalgångar och platåer. Själva gården Maggered och en del av dess ägor ligger på en sådan

platå i dalens sydöstra hörn. Två bäckar i djupt nerskurna raviner rinner genom dalen i öst-västlig riktning.

Jordarten är sandig morän i de högre liggande partierna och lerig morän till ren lera i de lägre. Huvuddelen av undersökningsområdet är odlad mark, dels öppen åker, dels betesmark. Kringliggande skog är en blandning av barr- och lövskog.

Tidigare fynd

Två fornlämningar fanns före undersökningen registrerade inom området:

1) Rödbo nr 52: Plats för gravfynd. För ca 70 år sedan påträffades via grustäkt på Maggereds ägor en lerkruka. Fortsatt grustäkt förbjöds och området belades med byggnadsförbud. Fyndplatsens exakta läge var något oklar.

2) Rödbo nr 53: Fyndplats för slagen flinta. Fyndplatsen ligger numera i en beteshage, varför ytterligare ytplockning ej är möjlig. Vid undersökningen lades ett antal provgropar invid fyndplatsen. Inga ytterligare fynd gjordes. Fornlämningen kan alltså strykas ur registret.

Arbetsbeskrivning

Över de fyra undersökningsområdena (Område I-V) lades provgropssystem med vanligtvis en provgrop (0,5 x 0,5 m) på var 20:e meter. Inom vissa ytor, med kulturlager och/eller konstruktioner, för-tätades gropsystemet. Några av groparna utvidgades här till schakt eller större sammanhängande undersökningsytor. Vattensjuka och sankna ytor undersöktes inte. Sammanlagt upptogs inom undersökningsområdena 98 provgropar. I undersökningsområde II ma skinavbanades tre ytor (A, B och C) omfattande 120 m².

Grävningssiakttagelser

Område I

Lagerföljden i provgroparna utgjordes överst av ett 0,005 - 0,15 m tjockt torvlager. Under detta fanns ett humuslager 0,2 - 0,4 m tjockt. Lagerföljden därefter var ej enhetlig. I den något högre liggande östra halvan av området vidtog mo/mjåla under humuslagret medan det i den västra halvan vanligtvis fanns sand i botten.

I områdets västligaste del (provgroparna 30 - 1, 36 - 41 och 43) fanns under humuslagret ett 0,15 - 0,3 m tjockt kulturlager. I provgrop 30 förekom i nivå med kulturlagret en tätt lagd stenpackning av 0,1 - 0,2 m stora, delvis skörbrända stenar. Gropen utvidgades till en 1 x 1 m stor yta. De flesta fynden som tillvaratogs fanns inom denna del av undersökningsområdet.

I områdets östra del (provgrop 4 och 9) iakttogs under humusskiktet ett 0,2 - 0,3 m tjockt lager. Osäkert om detta kan tolkas som ett kulturlager.

Hela det med provgropar undersökta området har brukats under sen tid, vilket visade sig genom förekomst av recenta fynd (glas, tegel etc.) i de flesta provgropar.

Område II

I områdets nordligaste del, beläget på en bergsavsats, upptogs sex provgropar. Lagerföljden bestod av överst 0,1 m torr och därunder 0,2 - 0,3 m grusblandad sand. Under detta vidtog morän.

Området med avbaningsytorna I och III utgjordes av en avsatsremsa mellan en gammal grustagskant i SO och berg i dagen åt NV. Lagerföljden tycktes här vara omörd med ett 0,005 - 0,1 m tjockt torvlager överst och därunder omväxlande ler- och sandlager av varierande tjocklek. Ställvis fanns insprängt sotstrimor.

Området där avbaningsyta II upptogs utgjordes av en terrassliknande bildning i anslutning till en brukningsväg som gick genom området. Lagerföljden här utgjordes av ett översta torvskikt, 0,2 m tjockt, varefter vidtog en 0,2 - 0,3 m tjock brun, porös humus. Under denna fanns ett 0,1 - 0,2 m tjockt mörkare humuslager med en gles stenförekomst. Under detta fanns morän.

De få fynd som gjordes förekom relativt jämnt fördelade på undersökningsytorna och provgroparna.

Område III.

I undersökningsområdet upptogs provgropar dels i norra kanten där slagen flinta tillvaratagits vid inventeringen 197_ och dels i slutningen alldeles nedanför den terrassbildning på vilken Maggereds gård ligger.

Lagerföljden bestod överst av ett ca 0,1 m tjockt torvskikt och därefter 0,1 - 0,2 m humus. Under detta vidtog ett mo/mjälalager. I några av groparna i områdets norra del saknades humuslagret.

De fynd som gjordes förekom till övervägande del i provgroparna intill Maggereds gård (Pg nr 11-17).

Område IV.

I de västra lägre liggande delarna av undersökningsområdet fanns under det 0,1 - 0,2 m tjocka torvlagret en vattenförande lerblandad mo/mjåla. I högre liggande, mer dränerade delar, fanns under det ca 0,25 m tjocka ploglagret dels morän, men ställvis också enbart mo/mjålafraktioner. I provgrop nr 1, som senare utvidgades till ett schakt, fanns under det 0,2 m tjocka ploglagret ett 0,05 m tjockt brunt molager. Under detta vidtog ett 0,1 - 0,15 m tjockt kulturlager efter-

följt av lerig morän med enstaka sotstrimmor.

Större delen av de fynd som tillvaratogs var ytfynd och gjordes i den potatisåker där provgroparna 1, 5, 7, 17, 18, 19 upptagits.

Område V.

Lagerföljden i provgroparna utgjordes av ett 0,2 - 0,3 m tjockt humöst ploglager och därunder lera.

Endast en grop gav ett fynd av retuscherad flinta. Övriga fynd gjordes genom ytplockning.

Fyndbeskrivning

Flinta förekommer spritt över hela undersökningsområdet, men några större koncentrationer kunde inte iakttagas. Den största mängden är funnen i område I och IV. Flintan utgörs mest av obearbetade avslag och övrig flinta. I område IV fann man vid ytplockningen en kärna och en skrapa. I område I fann man fem avslag med retusch och ett fragment av ett flathugget redskap, troligen en skära.

Flintkvalitén är genomgående ganska dålig. Spån förekommer inte.

Den förhistoriska keramiken utgörs av ett fåtal oornerade skärvor, den största 4 cm lång, största godstjockleken är 8 mm. En skärva har en glättad, ev polerad svart yta. Magringen består av krossad granit, i några fall tillsammans med krossad sjö- eller myrmalm.

I det keramiska materialet finns också några skärvor från medeltid och 16-1700-tal.

Järnföremålen utgörs till största delen av obestämdare fragment.

Dessutom finns några spikar och en järnhasp (?). Flera av järnföremålen är troligtvis recenta.

Sammanfattning och datering

Inför en större eventuell markexploatering provundersöktes ett större markområde i Rödbo sn, (Maggered 1³ och Lunna 1³) med provgropar (98 st), maskinavbaning och schakt. Två fornlämningar var tidigare registrerade inom undersökningsområdet, nämligen Rödbo nr 52, Plats för gravfynd och Rödbo nr 53, Fyndplats för slagen flinta. Bägge dessa fornlämningar avfärdades efter provundersökning. Området kring gravfyndet (nr 52) (omr 2) var mycket skadat av grustäkt. Det är möjligt att det funnits fler gravar här före grustäkten men några indikationer på detta kunde inte fås vid provundersökningen.

Undersökningen av fornlämning Rödbo nr 53 gav inte heller den något positivt resultat. Inga boplatsindikationer fanns i denna del av undersökningsområdet (omr 3).

Två icke tidigare kända boplatser påträffades istället vid provundersökningen. I område 1, sydvästra delen, fanns ett starkt sotfärgat kulturlager och i en av provgroparna var en härd. Fynd av keramik från äldre järnålder (troligen förromersk järnålder) ger en preliminär datering av boplatsen till denna tid.

Boplatsindikationer fanns också i område 4. Här fanns, förutom slagen flinta, en skrapa och en kärna, de sistnämnda påträffade vid ytplockning. Ett kulturlager av mindre omfattning kunde också iakttagas. Någon närmare datering, utöver den allmänna till stenålder, går ej att göra.

Resultatet av provundersökningen är alltså att två fornlämningar kan strykas från registret och att två nya boplatser kan tillföras.

INV. NR 49603:

OMRÅDE 1

Fynd nr	Grävn enhet	Ker gr	Flinta				Flintaredskap			Övrigt		
			Avslag		Övrig		art	st	gr	art	st	gr
			st	gr	st	gr						
1 25	Pg 6				3	3						
2 26	Pg 4						avsl m retusch	1	52			
3 27	"									br lera		1
4-7 28	Pg 1	1	1	7	1	1				kol		21
8 29	Pg 2				3	17						
9 30	Pg 32									kol		1
10 31	Pg 26						avsl m retusch	1	6			
11-12 32	Pg 34		1	10	2	4				1 st övr fl krackel		
13 33	Pg 14		1	2								
14 34	Pg 33		1	1								
15 35	Pg 16									spik (rec?)		
16 36	Pg 37				1	17						
17-19 37	Pg 36	13	2	4						kol		12
20-22 38	Pg 43		2	12	3	31				järnkrok (rec?)		29
23-24 39	Pg 19		1	5	3	38				krackelerad		
25-32 40	Pg 30	3	4	52	7	43	avsl m retusch	1	14	järnföremål		84
										spik (rec?)		10
										keramik 1200- talet-rec	3	14
										kol		21
33-34 41	ytpl		6	20	14	96						
35-37 42	Pg 31									järnfragm	1	4
										br lera	1	1
										kol		21
38 43	Pg 13		1	15								
39-48 44	ytpl?		12	143	20	311	avsl m retusch	2	26	spik (rec?)	1	29
							flath redsk fragm					
								1	8	keramik (rec)	3	20
										lerkl	1	3
										br lera	4	6
										kritpipa (fragm)	1	3
										bryne fragm	1	9

OMRÅDE 2		Ker gr	Flinta				Flintaredskap			Övrigt			
Fynd nr	Grävn enhet		Avslag		Övrig		art		st	gr	art	st	gr
491	Pg 1												
50-53	Schakt A		3	17	3	51	avsl m retusch	1	3				
							kärnfragm	1	65				
54	Pg 5												kol
55-56	Pg 6					1	320						järnhasp (rec)
57	Schakt B												kol
58-59	Schakt C					6	65						kol
60-61	Pg 3		1	5			fl stycke m re-	1	100				
62	Pg 4					1	retusch						

järnföremål (fragm) 3 8

<1

1 61

1

3

OMRÅDE 3		Flinta					Flintaredskap			Övrigt		
Fynd nr	Grävn enhet	Ker gr	Avslag		Övrig		art	st	gr	art	st	gr
			st	gr	st	gr						
63 14	Pg 1									br lera	2	2
15	Pg 3											
64 16	Pg 5		1	2								
65-66 19	Pg 11				2	41	avsl av slipat	1	6			
67-68 20	Pg 12		3	38	5	30	redsk m retusch					
69 21	Pg 13				1	3						
70 22	Pg 14				1	3						
71 23	Pg 15				1	156						

OMRÅDE 4		Flinta					Flintaredskap			Övrigt		
Fynd nr	Grävnenhet	Ker gr	Avslag		Övrig		art	st	gr	art	st	gr
			st	gr	st	gr						
72 47	ytfynd						kärna, frostspr	6	232			
73-74 48	ytfynd		10	52	4	24						
75 49					2	32						
76 50							skrapa	1	26			
77 51										slag	4	104
78 52	Pg 1									kol		2
79-80 53	Pg 1		10	54	4	18						
81 54	Pg 2				1	5						
82-83 55	Pg 5		3	10						järnfragn <i>saknas</i>	<1	
84 57	Pg 7				2	4						
85 58	Pg 8		1	11								
86 59	Pg 9				1	8						
87 60	Pg 10									slag o kol		5
88 61	Pg 12				1	22						
89 62	Pg 17	<1										
90 63	Pg 18				2	2						
91-92 64	Lösf bäck- ravin		1	25	2	236						
93-94 65	Pg 14		1	2	1	7						

OMRÅDE 5		Flinta					Flintaredskap			Övrigt		
Fynd nr	Grävn enhet	Ker	Avslag		Övrig		art	st	gr	art	st	gr
		gr	st	gr	st	gr						

95 66	Pg 4						fl stycke m retusch	1	109			
96-98 67	ytschakt		3	13	20	252				kvarts, avslag	2	25

